

321

Na temelju članka 64. stavak (3) Zakona o srednjoj naobrazbi i odgoju – prečišćeni tekst („Službene novine Tuzlanskog kantona“, br. 10/20, 11/20, 8/21, 11/21, 22/21, 5/22, 10/22, 11/22, 9/23 i 12/23), uz konsultacije sa Pedagoškim zavodom Tuzlanskog kantona, ministar naobrazbe i znanosti Tuzlanskog kantona, donosi

P R A V I L N I K O P R A K T I Č N O J N A S T A V I

I. - OPĆE ODREDBE

Članak 1. (Predmet)

(1) Ovim pravilnikom uređuju se uvjeti, oblici, metode i postupci izvođenja praktične nastave u srednjim tehničkim i stručnim školama (u daljnjem tekstu: škola), te ustanovama, privrednim društvima, drugim pravnim osobama i kod fizičkih osoba koji samostalno obavljaju djelatnost (u daljnjem tekstu: poslovni subjekti), te vršenje stručnog nadzora škole nad izvođenjem praktične nastave koja se izvodi u školama i kod poslovnih subjekata.

(2) Gramatička terminologija korištenja muškog i ženskog roda za pojmove sadržane u ovom pravilniku uključuje oba spola.

Članak 2. (Definiranje pojmova)

Pojmovi koji se koriste u ovom pravilniku imaju sljedeće značenje:

a) Koordinator praktične nastave (u daljnjem tekstu: koordinator) je osoba koja je u radnom odnosu u školi i koja koordinira praktičnu nastavu koja se izvodi kod poslovnih subjekata.

„b) Mentor za praktičnu nastavu (u daljem tekstu: mentor) je lice koje je zaposleno kod poslovnog subjekta ili lice koje samostalno obavlja djelatnost (uključujući obrtnika ili njegovog zaposlenika) odgovorno za organizaciju, izvođenje i praćenje praktične nastave koja se izvodi kod poslovnog subjekta koji ispunjava uslove propisane odredbama člana 17. ovog pravilnika.

c) Master mentor je lice koje provodi obuku mentora i koja ispunjava uslove propisane odredbama člana 17a. ovog pravilnika.“

d) Plan izvođenja praktične nastave kod poslovnog subjekta (u daljnjem tekstu: plan izvođenja praktične nastave) je pisani dokument između škole i poslovnog subjekta kojim se utvrđuju programski sadržaj i vremenski raspored izvođenja praktične nastave kod poslovnog subjekta.

e) Ugovor o suradnji između škole i poslovnog subjekta (u daljnjem tekstu: ugovor o suradnji) je ugovor koji se zaključuje u pisanom obliku sukladno ovom pravilniku, kojim se uređuju međusobni odnosi, prava i obveze škole i poslovnog subjekta u svezi sa organizacijom i izvođenjem praktične nastave kod poslovnog subjekta.

f) Ugovor o izvođenju praktične nastave kod poslovnog subjekta (u daljnjem tekstu: ugovor o izvođenju praktične nastave) zaključuje se u pisanom obliku sukladno ovom pravilniku između poslovnog subjekta i učenika, odnosno zakonskog zastupnika učenika, kojim se uređuju međusobni odnosi, prava i obveze učenika, odnosno zakonskog zastupnika učenika i poslovnog subjekta tijekom perioda izvođenja praktične nastave kod poslovnog subjekta.

„g) Poslovni subjekat je privredno društvo, drugo pravno lice ili lice koje samostalno obavlja djelatnost (uključujući obrtnika) koje ispunjava propisane uslove za izvođenje platične nastave iz člana 10. ovog pravilnika“.

(2) Posebnom odlukom ministra naobrazbe i znanosti regulirat će se visina troškova obuke za mentore iz stavka (1) točka b) ovog članka.

II. - OVLAŠTENJA I OBAVEZE U OKVIRU ORGANIZACIJE I IZVOĐENJA PRAKTIČNE NASTAVE”

Članak 3.

(Realizacija programskih sadržaja)

(1) Općeobrazovni i stručno-teorijski programski sadržaji realiziraju se u prostorijama škole, uz što veću povezanost s praktičnim programskim sadržajem, s ciljem što boljeg usvajanja stručnih kompetencija.

(2) Praktična nastava u školama ostvaruje se sukladno nastavnim planovima i programima u školskim radionicama, laboratorijama, kabinetima i drugim objektima i prostorima za nastavu.

(3) Praktična nastava kod poslovnog subjekta ostvaruje se sukladno zakonu, nastavnim planovima i programima i ovom pravilniku.

Članak 4.

(Plan izvođenja platične nastave)

(1) Plan izvođenja praktične nastave je dokument kojim se definišu praktični programski sadržaji koje je poslovni subjekat u mogućnosti da realizuje u svojim prostorijama, sadržajni i vremenski raspored izvođenja praktične nastave kod poslovnog subjekta, te ishodi učenja koje učenici trebaju da postignu tokom praktične nastave kod poslovnog subjekta.

(2) Potpisivanjem ugovora o suradnji škola i poslovni subjekat se obavezuju na realizaciju plana izvođenja praktične nastave, shodno ovom pravilniku i zaključenom ugovoru.

(3) Plan izvođenja praktične nastave izrađuje koordinator praktične nastave u suradnji sa mentorom i isti dostavlja mentoru na realizaciju.“

Članak 5.

(Uloga Kantonalne privredne komore Tuzla)

(1) Kantonalna privredna komora Tuzla (u daljnjem tekstu: Privredna komora), u suradnji sa Ministarstvom, može pružati potporu u organizaciji, izvođenju i unapređenju praktične nastave kod poslovnog subjekta i to u pogledu poticanja i informiranja poslovnih subjekata o učešću u izvođenju organizacije praktične nastave, pružanja potpore i pomoći poslovnim subjektima u procesu izvođenja praktične nastave, sprovođenja ispitivanja i istraživanja o potrebama poslovnih subjekata, zahtjevima i mjerama poboljšanja praktične nastave, evidentiranja potreba poslovnih subjekata i škola za izvođenjem praktične nastave te i u drugim segmentima.

(2) Način pružanja potpore i sadržaj suradnje iz stavka (1) ovog članka, sukladno zakonu, uređuje se sporazumom između Ministarstva i Privredne komore.

Član 5a.

(Uloga Pedagoškog zavoda Tuzlanskog kantona)

U vezi sa organizacijom, izvođenjem i praćenjem praktične nastave Pedagoški zavod Tuzlanskog kantona (u daljem tekstu: Pedagoški zavod) ima sljedeću ulogu:

- a) Izrada programa obuke mentora i provođenje obuke mentora u skladu sa [članom 17.](#) stav (5) ovog pravilnika;
- b) izrada prijedloga javno-važećeg programa obuke za master mentora iz [člana 17a.](#) stav C2) ovog pravilnika;
- c) izrada prijedloga uputstva o evidentiranju planiranja, stručnog nadzora i realizacije praktične nastave;
- d) vršenje stručnog nadzora nad provođenjem praktične nastave u školi u skladu sa Zakonom o srednjem obrazovanju i odgoju i Pravilnikom o vršenju stručnog nadzora u ustanovama srednjeg obrazovanja na području Tuzlanskog kantona.

Član 5b.

(Uloga Ministarstva obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona)

U vezi s organizacijom, izvođenjem i praćenjem praktične nastave Ministarstvo obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona (u daljem tekstu: Ministarstvo) ima sljedeću ulogu:

- a) donošenje uputstva o evidentiranju planiranja, stručnog nadzora i realizacije praktične nastave na prijedlog Pedagoškog zavoda;
- b) donošenje javno-važećeg programa obuke master mentora u skladu sa [članom 17a.](#) stav (2) ovog pravilnika;
- c) vršenje nadzora nad provođenjem ovog pravilnika;
- d) provođenje postupka provjere ispunjenosti uslova za izvođenje praktične nastave u saradnji sa Privrednom komorom;
- e) odlučivanje o svim pitanjima koja nisu regulisana ovim pravilnikom ili drugim propisima, a tiču se organizacije i izvođenja praktične nastave u školi ili kod poslovnog subjekta."

Članak 6.

(Uloga poslovnog subjekta u realizaciji praktične nastave)

(1) U pogledu organizacije, izvođenja i praćenja praktične nastave poslovni subjekat može:

- a) provoditi plan izvođenja praktične nastave;
- b) imenovati mentora;
- c) stavljati alate, opremu, mašine i ostala sredstava za izvođenje praktične nastave učenicima na raspolaganje;
- d) obezbjeđivati mjere zaštite na radu učenika u skladu s važećim propisima iz oblasti zaštite na radu;
- e) učestvovati u procesima praćenja, vrednovanja i ocjenjivanja rezultata rada iz praktične nastave kroz mentora, na način opisan odredbama [člana 17.](#) stav (3) tačka g);
- f) saradivati s koordinatorom i omogućavati koordinatoru pristup mjestu izvođenja praktične nastave, kao i uvid u propisanu dokumentaciju, na zahtjev škole;
- g) isplaćivati naknadu za izvođenje praktične nastave učeniku, ukoliko je ova obaveza predviđena ugovorom o izvođenju praktične nastave;
- h) sprovoditi mjere zdravstvenog nadzora u skladu s propisima koji regulišu Oblast zaštite stanovništva od zaraznih bolesti (sanitarni pregledi i sl.);
- i) voditi evidenciju o izvođenju praktične nastave u skladu s uputstvom iz [člana 5b.](#) tačka a) ovog pravilnika;
- j) dostavljati informacije o izvođenju praktične nastave na zahtjev Privredne komore, Ministarstva i škole;
- k) obezbijediti povjerljivost ličnih podataka učenika u skladu s važećim propisima o zaštiti ličnih podataka;

l) prijaviti interes za učešće u izvođenju praktične nastave privrednoj komori u skladu sa [članom 10a.](#) ovog pravilnika;

m) voditi evidencije o učenicima koji kod poslovnog subjekta obavljaju praktičnu nastavu u skladu s posebnim pravilnikom koji sadržaj i način vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu.

(2) Poslovni subjekat obavezan je omogućiti učeniku pohađanje praktične nastave na načine koji osiguravaju stjecanje kompetencija za određeni obrazovni profil sukladno ovom pravilniku, nastavnom planu i programu i planu izvođenja praktične nastave.

(3) Poslovni subjekat može zadužiti učenika samo na onim poslovima koji obezbjeđuju stjecanje kompetencija za određeni obrazovni profil u skladu s planom i programom i planom izvođenja praktične nastave

Članak 7.

(Uloga škole u izvođenju praktične nastave kod poslovnih subjekata)

- (1) U pogledu planiranja, izvođenja i praćenja praktične nastave škola ima sljedeća ovlaštenja i obaveze:
  - a) ostvarenje programskih sadržaja utvrđenih nastavnim planom i programom;
  - b) imenovanje komisije koja utvrđuje ispunjenost uslova za izvođenje praktične nastave kod poslovnog subjekta
  - c) vođenje evidencije o zaključenim ugovorima o suradnji i ugovorima o izvođenju praktične nastave;
  - d) suradnja sa poslovnim subjektom i informiranje o učenicima koji pohađaju praktičnu nastavu kod poslovnog subjekta;
  - e) suradnja sa mentorom/odgovornom osobom u poslovnom subjektu, obilazak mjesta izvođenja praktične nastave kod poslovnog subjekta i vršenje uvida u propisanu dokumentaciju;
  - f) informiranje Ministarstva i **Privredne komore** o potrebi izvođenja praktične nastave kod poslovnih subjekata;
  - g) osiguranje povjerljivosti osobnih podataka učenika sukladno propisima o zaštiti osobnih podataka;
  - h) osiguranje povjerljivosti poslovne tajne poslovnog subjekta;
  - i) osiguranje izvođenja praktične nastave učenika u školskim radionicama, ukoliko se ista ne može provesti u prostorijama poslovnog subjekta;
  - j) osiguranje stjecanja odgovarajućih znanja učenika iz oblasti zaštite na radu, u obimu koji odgovara potrebi struke i obrazovnog profila za koje se vrši naobrazba putem nastavnog plana i programa;
  - k) osiguranje zaštite na radu učenika koji pohađaju praktičnu nastavu u školi (u radionicama, laboratorijama i sl.) sukladno važećim propisima o zaštiti na radu;
  - l) obračun i uplata doprinosa za osiguranje učenika na praktičnoj nastavi za slučajeve invalidnosti i smrti usljed povrede na radu i profesionalne bolesti sukladno važećim propisima o mirovinskom i invalidskom osiguranju za učenike koji pohađaju praktičnu nastavu kod poslovnog subjekta, za vrijeme trajanja praktične nastave;
  - m) evidentiranje izvođenja praktične nastave koja se

- izvodi kod poslovnog subjekta, sukladno uputstvu iz članka 4. stavak (3) ovog pravilnika;
- n) vođenje evidencije o broju i spolu učenika koji pohađaju praktičnu nastavu kod poslovnog subjekta;
  - o) druga ovlaštenja i obveze predviđene važećim propisima iz oblasti srednje naobrazbe.

Članak 8.

(Prava i obveze učenika)

- (1) U pogledu izvođenja praktične nastave učenik ima sljedeća prava i obveze:
  - a) redovito pohađanje praktične nastave te savjesno i odgovorno ispunjavanje aktivnosti predviđenih nastavnim planom i programom;
  - b) postupanje sukladno uputama i nalogima koordinatora ili mentora;
  - c) ponašanje sukladno uputama poslovnog subjekta, te propisima o zaštiti i sigurnosti na radu i zdravstvenoj zaštiti, sigurnosti od požara, sanitarno-tehničkim i higijenskim zahtjevima;
  - d) nošenje radne i zaštitne odjeće koju mu poslovni subjekat stavi na raspolaganje;
  - e) savjesno rukovanje alatom, mašinama i ostalom opremom i korištenje alata, mašina i ostale opreme samo u svezi sa povjerenim mu zadacima;
  - f) poštivanje internih akata poslovnog subjekta kod kojeg se izvodi praktična nastava i odredbi ovog pravilnika;
  - g) čuvanje imovine i poslovne tajne poslovnog subjekta za vrijeme obavljanja praktične nastave i nakon prestanka obavljanja praktične nastave;
  - h) u slučaju izostanka sa praktične nastave kod poslovnog subjekta, obvezno i bez odgađanja informiranje razrednika;
  - i) dostavljanje jednog primjerka ugovora školi neposredno nakon zaključivanja ugovora sa poslovnim subjektom, a u cilju evidentiranja ugovora o praktičnoj nastavi;
  - j) dostavljanje sanitarne knjižice poslovnom subjektu ukoliko je sanitarna knjižica neophodna za obavljanje praktične nastave kod poslovnog subjekta;
  - k) druga prava i obveze predviđene zakonom i relevantnim podzakonskim aktima.
- (2) Učenik odgovara za štetu koju učini kod poslovnog subjekta kod kojeg obavlja praktičnu nastavu u skladu s općim pravilima obligacionog prava i Pravilnikom o disciplinskoj odgovornosti učenika u srednjoj školi („Službene novine Tuzlanskog kantona”, broj: 4/24) (u daljem tekstu: Pravilnik o disciplinskoj odgovornosti).
- (3) Za povrede discipline utvrđene Pravilnikom o disciplinskoj odgovornosti učinjene od strane učenika na praktičnoj nastavi prema zaposlenicima i saradnicima poslovnog subjekta učenik odgovara disciplinski.
- (4) Škola je dužna pokrenuti disciplinski postupak u skladu s odredbama pravilnika iz stava (3) ovog člana na inicijativu poslovnog subjekta "

Članak 9.

(Status učenika tokom praktične nastave kod poslovnog subjekta)

- (1) Učenik koji pohađa praktičnu nastavu kod poslovnog subjekta zadržava svoj status definiran propisima iz oblasti srednje naobrazbe.

- (2) Učenik iz stavka (1) ovog članka nema status radnika niti osobe angažirane za bilo koji oblik rada za poslodavca predviđen propisima koji reguliraju oblast radnih odnosa.

III. - IZVOĐENJE PRAKTIČNE NASTAVE

Članak 10.

(Uslovi za izvođenje praktične nastave kod poslovnog subjekta)

- (1) Praktična nastava kod poslovnog subjekta ostvaruje se u skladu sa zakonom, nastavnim planovima i programima i ovim pravilnikom.
- (2) Praktična nastava se može izvoditi kod poslovnog subjekta ukoliko ispunjava sljedeće uslove.
  - a) ukoliko je registrovan za obavljanje djelatnosti iz područja obrazovnog profila za koji se vrši praktična nastava i koji omogućava prenošenje na učenike znanja i stručnih kompetencija čije sticanje je predviđeno nastavnim planom i programom i planom izvođenja praktične nastave;
  - b) ukoliko raspolaže prostorom, opremom, sredstvima, alatima i mašinama za obrazovanje određenog obrazovnog profila u skladu s nastavnim planom i programom;
  - c) ukoliko poštuje propise o zaštiti na radu, odnosno, obezbjeđuje provođenje mjera zaštite bezbjednosti i zdravlja na radu predviđenih važećim propisima;
  - d) ukoliko za potrebe izvođenja praktične nastave obezbijedi mentora koji ispunjava uslove predviđene ovim pravilnikom.
  - e) Ukoliko jedan poslovni subjekat nije u mogućnosti obezbijediti izvođenje cjelokupnog programskog sadržaja predviđenog nastavnim planom i programom, izvođenje praktične nastave škola može povjeriti prema više poslovnih subjekata, s kojima je obavezna zaključiti ugovor o saradnji.
- (3) Praktičnu nastavu iz stava (1) provodi mentor pod nadzorom škole.

Član 10 a.

(Postupak provjere ispunjenosti uslova za izvođenje praktične nastave kod poslovnog subjekta)

- (1) Škola dostavlja informaciju Privrednoj komori o potrebi izvođenja praktične nastave kod poslovnih subjekata najkasnije do kraja maja tekuće školske godine za novu školsku godinu.
- (2) Informacija iz stava (1) ovog člana se podnosi u pisanom ili elektronskom obliku i treba da sadrži osnovne podatke o broju učenika i obrazovnom profilu za koji postoji potreba za obavljanje praktične nastave kod poslovnih subjekata.
- (3) Privredna komora odmah po prijemu informacija iz stava (1) ovog člana objavljuje javni poziv za prijavu interesa poslovnih subjekata za učešće u izvođenju praktične nastave i obavještava školu o prikupljenim informacijama najkasnije do kraja juna tekuće školske godine za narednu školsku godinu.
- (4) Najkasnije u roku od sedam dana od dana prijema informacija iz stava (3) ovog člana škola imenuje komisiju koja provodi postupak provjere ispunjenosti uslova za izvođenje praktične nastave kod poslovnog subjekta za određeni obrazovni profil (u daljem

- tekstu; Komisija).
- (5) Komisija iz stava (4) ima tri člana od kojih dva člana imaju isti ili srodan obrazovni profil za koji se vrši provjera ispunjenosti uslova.
  - (6) Jednog člana Komisije na pismeni Privredna komora.
  - (7) Ukoliko se vrši provjera ispunjenosti uslova za dvije ili više Škola, Komisiju imenuje ona škola koja ima najveći broj učenika na praksi kod tog poslovnog subjekta.
  - (8) Provjeru ispunjenosti uslova za izvođenje praktične nastave kod poslovnog subjekta Komisija vrši uvidom u dokumentaciju poslovnog subjekta i uviđajem na licu mjesta.
  - (9) Dokumentacija iz stava (8) ovog člana minimalno sadrži: rješenje o upisu poslovnog subjekta u sudski ili drugi registar, rješenje o ispunjavanju minimalnih tehničkih i drugih uslova za obavljanje djelatnosti (ukoliko je primjenjivo u skladu s važećim propisima), izjavu odgovornog lica kod poslovnog subjekta ovjerenu kod nadležnog organa kojom potvrđuje da poslovni subjekat uredno provodi sve mjere zaštite na radu, u skladu s važećim propisima, i da će te mjere sprovesti i nad učenicima tokom praktične nastave, dokaz o uspješno savladanoj obuci za mentora za lice koje će kod poslovnog subjekta obavljati poslove mentora.
  - (10) Komisija radi u punom sastavu i o svim preduzetim radnjama i o učenom sačinjava zapisnik o provjeri ispunjenosti uslova za izvođenje praktične nastave (u daljem tekstu: zapisnik).
  - (11) Nakon izvršene provjere ispunjenosti uslova, Komisija je dužna da u roku od osam dana od dana izvršene posjete sačini prijedlog u kojem, na osnovu utvrđenih činjenica, konstatuje da:
    - a) poslovni subjekat ispunjava uslove za izvođenje praktične nastave, ukoliko su ispunjeni svi uslovi u skladu s ovim pravilnikom;
    - b) poslovni subjekat ne ispunjava uslove za izvođenje praktične nastave, uz navođenje svih uslova koje poslovni subjekat ne ispunjava i obrazloženje okolnosti na osnovu kojih je utvrđeno da poslovni subjekat ne ispunjava te uslove.
  - (12) Prijedlog iz stava (11) ovog člana Komisija utvrđuje većinom glasova.
  - (13) Komisija je dužna konstatovati u zapisnik koji je maksimalni broj učenika koji mogu istovremeno pohađati praktičnu nastavu kod poslovnog subjekta.
  - (14) Na osnovu prijedloga Komisije iz stava (11) ovog člana, direktor škole donosi rješenje kojim se potvrđuje da poslovni subjekat ispunjava ili ne ispunjava uslove za izvođenje praktične nastave u skladu s ovim pravilnikom, a koje je konačno.
  - (15) Škola će rješenje iz stava (14) ovog člana dostaviti Privrednoj komori koja vodi elektronsku evidenciju o poslovnim subjektima koji ispunjavaju uslove za izvođenje praktične nastave.
  - (16) Škola će provoditi postupak provjere ispunjenosti uslova poslovnih subjekata za učešće u plzktičnoj nastavi za svaku školsku godinu.
  - (17) Nezavisno o objavljenom javnom pozivu i roku iz stava (3) ovog člana, Privredna komora može prikupljati informacije o interesu poslovnih subjekata za učešće u izvođenju praktične nastave o čemu će informisati odgovarajuće škole koje imaju potrebu

izvođenja praktične nastave kod poslovnih subjekata i koje mogu pristupati dogovorima sa poslovnim subjektima u skladu sa školskim kalendarom.

Članak 11.

(Oblici i metode praktične nastave)

(1) Oblici rada sa učenicima kod izvođenja praktične nastave mogu biti individualni, frontalni, grupni i timski, kooperativni i suradnički kao i ostali specifični oblici rada u ovisnosti od struke za koju se vrši praktična nastava.

(2) Nastavne metode u praktičnoj nastavi podrazumijevaju način zajedničkog rada mentora i učenika koje za cilj imaju ostvariti promjene u učeniku usvajanjem praktičnih znanja i razvijanjem onih radnih vještina i navika koje su predviđene programom praktične nastave za određeno zanimanje.

(3) Praktična nastava se izvodi verbalnim, vizuelnim i praktičnim metodama u monološkom obliku (predavanje, tumačenje, objašnjavanje) ili dijaloškom obliku (razgovor, intervju, rasprava ili polemika o određenom pitanju).

Članak 12.

(Izvođenje i trajanje praktične nastave)

(1) Postupak rada i izvođenja praktične nastave u školi utvrđuje se godišnjim programom rada škole i rasporedom časova dok se postupak izvođenja praktične nastave kod poslovnog subjekta uređuje Planom izvođenja praktične nastave.

(2) Nastavni čas praktične nastave kod poslovnog subjekta traje 60 minuta.

(3) Ako praktična nastava kod poslovnog subjekta kontinuirano traje četiri ili više sati dnevno, učenicima se mora osigurati najmanje 30 minuta odmora.

Članak 13.

(Mjere zaštite na radu)

- (1) U toku izvođenja praktične nastave obavezno je poštivanje i primjena mjera zaštite zdravlja i bezbjednosti učenika u skladu s važećim propisima koji regulišu oblast zaštite na radu.
- (2) Učenik ne može obavljati praktičnu nastavu na naročito teškim fizičkim poslovima, radovima pod zemljom ili pod vodom, niti na drugim poslovima koji bi mogli štetno i s povećanim rizikom da utiču na njegov život i zdravlje, razvoj i moral, s obzirom na njegove psihofizičke karakteristike.
- (3) Prije početka izvođenja praktične nastave učenici moraju biti upoznati s osnovama zaštite na radu, utvrđenim internim aktima poslovnog subjekta, u slučajevima kada se praktična nastava ili njen dio izvodi kod poslovnog subjekta.
- (4) Kod izvođenja svake pojedinačne aktivnosti tokom izvođenja praktične nastave, učenik mora biti upoznat s izvorima opasnosti, usvajati postupke rada na bezbjedan način i primijeniti zaštitna sredstva u skladu s važećim propisima kojima se uređuje bezbjednost i zaštita na radu.

Članak 14.

(Praćenje izvođenja praktične nastave)

Izvođenje praktične nastave prate koordinator i mentor.

Članak 15.**(Naknada za izvođenje praktične nastave)**

- (1) Poslovni subjekat može isplatiti učeniku naknadu za izvođenje praktične nastave.
- (2) Visina naknade iz stava (1) ovog člana određuje se prema ostvarenoj prosječnoj neto plati u Federaciji Bosne i Hercegovine u prethodnoj godini, proporcionalno broju sati provedenih na praktičnoj nastavi kod poslovnog subjekta, i to:
  - a) u drugoj godini obrazovanja 15%,
  - b) u trećoj i četvrtoj godini obrazovanja 20%.
- (3) Pitanja iz točaka (1) i (2) ovog članka regulirat će se ugovorom o izvođenju praktične nastave.

Članak 16.**(Osiguravanje sredstava za rad učenika)**

Poslovni subjekt, kod kojeg učenik obavlja praktičnu nastavu je učeniku pod nadzorom mentora, a što se bliže uređuje ugovorom o izvođenju praktične nastave, obavezan staviti na raspolaganje:

- a) odgovarajuću radnu odjeću i zaštitnu opremu ukoliko je ova obveza predviđena važećim propisima o zaštiti na radu i/ili internim aktima poslovnog subjekta za uposlenike;
- b) osigurati korištenje materijala, mašina, alata i ostalih sredstava neophodnih za izvođenje praktične nastave.

Članak 17.**(Mentor)**

- (1) Mentor je lice odgovorno za organizaciju, vođenje i praćenje praktične nastave kod poslovnog subjekta, a koje:
  - a) je u radnom odnosu kod poslovnog subjekta ili samostalno obavlja djelatnost, odnosno obrtnik ili njegov zaposlenik;
  - b) ima minimalno isti nivo obrazovanja za obrazovni profil za koji se učenik školuje i radno iskustvo od najmanje tri godine na poslovima obrazovnog profila za koji se učenik školuje;
  - c) posjeduje dokaz o uspješno završenoj obuci za mentore iz stava (5) ovog člana;
  - d) nije pravosnažnom presudom osuđivano na kaznu zatvora za krivično djelo protiv ustavnog poretka, protiv čovječnosti i međunarodnog prava, protiv života i tijela, protiv spolne slobode i morala, protiv braka i porodice, protiv zdravlja ljudi, protiv javnog reda i pravnog prometa, podmićivanja ili krivično djelo protiv službene ili druge odgovorne funkcije osim ako je nastupila rehabilitacija po posebnom zakonu.
- (2) Uslov iz stava (1) tačke d) ovog člana dokazuje se izjavom potpisanom i ovjerenom kod nadležnog organa.
- (3) Mentor u saradnji s koordinatorom obavlja sljedeće poslove:
  - a) planira i vrši prijem učenika na praktičnu nastavu kod poslovnog subjekta;
  - b) organizuje proces učenja kod poslovnog subjekta i raspoređuje učenike na neophodne radne aktivnosti praktične nastave u cilju sticanja stručnih kompetencija;
  - c) upozna je učenika sa zaštitom na radu u skladu s internim aktima poslovnog subjekta i propisima koji regulišu ovu oblast;
  - d) učestvuje u izradi i prati realizaciju plana izvođenja praktične nastave;
  - e) nadgleda i organizuje rad učenika kod poslovnog subjekta;

vodi potrebnu dokumentaciju i evidenciju o prisustvu učenika na praktičnoj nastavi;

f) saraduje s koordinatorom u procesu praćenja, vrednovanja i ocjenjivanja rezultata rada iz praktične nastave na način da prenese koordinatoru svoja zapažanja o radu učenika tokom praktične nastave i predloži ocjenu.

(4) Broj učenika za čiji nadzor i praćenje je odgovoran jedan mentor određuje škola u saradnji s poslovnim subjektom u svakom konkretnom slučaju, prema obimu poslova i zadataka radnog mjesta mentora, uzevši u obzir specifičnosti plana izvođenja praktične nastave, kao i unutrašnje strukture poslovanja i mogućnosti poslovnog subjekta, te pedagoške standarde i normative za srednje obrazovanje i odgoj.

(5) Obuku mentora provodi Pedagoški zavod u saradnji sa Privrednom komorom.

Član 17a.**(Master mentor)**

- (1) Master mentor je lice koje provodi obuku mentora, a koje:
  - a) ima stepen stručne koji se vrednuje s minimalno 240 ECTS bodova (VII stepen stručne spreme),
  - b) je uspješno završilo obuku za master mentora iz stava (2) ovog člana,
  - c) ima iskustvo u obrazovanju odraslih.
- (2) Obuku master mentora provodi Pedagoški zavod po javno-važećem programu neformalnog obrazovanja odraslih koji donosi Ministarstvo na prijedlog Pedagoškog zavoda.
- (3) Izuzetno od odredbi stava (1) ovog člana, master mentorom smatrat će se i lice koje je prošlo obuku i steklo certifikat za master trenera u organizaciji međunarodne organizacije koja ima potpisan sporazum/memorandum s Ministarstvom.

Članak 18.**(Koordinator praktične nastave)**

- (1) Koordinator uspostavlja i koordinira saradnju između škole i poslovnog subjekta i saraduje s mentorom tokom izvođenja praktične nastave u skladu s odredbama ovog pravilnika.
- (2) Profil, broj i opis poslova koordinatora praktične nastave utvrđuju se članom 44. Pedagoških standarda za srednje obrazovanje i odgoj.

IV. - RASPOREĐIVANJE UČENIKA I UGOVORNO REGULIRANJE PRAKTIČNE NASTAVE KOD POSLOVNOG SUBJEKTA**Članak 19.****(Vrste ugovora)**

(1) Pri obavljanju praktične nastave kod poslovnog subjekta, zaključuju se dvije vrste ugovora, i to ugovor o suradnji i ugovor o izvođenju praktične nastave.

(2) Ukoliko se praktična nastava izvodi kod više poslovnih subjekata, svaki od poslovnih subjekata pojedinačno zaključuje ugovor o suradnji iz stavka (1) ovog članka sa školom.

Članak 20.**(Sadržaj ugovora o suradnji)**

- (1) Ugovor o suradnji sadrži minimalno sljedeće elemente:
- podatke o ugovornim stranama;
  - obrazovni profil za koji se izvodi praktična nastava kod poslovnog subjekta;
  - obveze poslovnog subjekta u realizaciji praktične nastave;
  - obveze škole u realizaciji praktične nastave kod poslovnog subjekta;
  - početak i trajanje izvođenja praktične nastave;
  - maksimalan broj učenika koji je poslovni subjekat u mogućnosti primiti;
  - broj mentora koje osigurava poslovni subjekat;
  - mjesto i vrijeme izvođenja praktične nastave;
  - obveze i prava mentora u poučavanju učenika i ostvarivanju plana izvođenja praktične nastave;
  - odredbe o odgovornosti za štetu učenika;
  - period trajanja ugovora;
  - razloge za prestanak važenja i za raskid ugovora;
  - način rješavanja eventualnih sporova;
  - datum i potpis ugovornih strana;
- (2) Škola može zaključiti ugovor sa jednim ili više poslovnih subjekata.
- (3) Poslovni subjekat koji ispunjava uvjete može zaključiti ugovor sa jednom ili više škola.
- (4) Prilikom izbora poslovnog subjekta, škola je u obvezi da se rukovodi najboljim interesom učenika.
- (5) O zaključenom ugovoru iz stavka (1) ovog članka škola obavještava Ministarstvo u roku od osam dana od dana zaključivanja ugovora.
- (6) Evidenciju zaključenih ugovora o suradnji vodi škola, sukladno uputstvu iz [članka 4. stavak \(3\)](#) ovog pravilnika.
- (7) Plan izvođenja praktične nastave iz [člana 4. stav \(1\)](#) ovog pravilnika je prilog ugovora o suradnji.
- (8) Obrazac ugovora o suradnji sastavni je dio ovog pravilnika."

Član 20a.**(Raspoređivanje učenika)**

- Raspoređivanje učenika na praktičnu nastavu kod poslovnog subjekta vrši koordinator praktične nastave u suradnji s nastavnikom praktične nastave i razrednim starješinom iz prethodne školske godine.
- Učenici se raspoređuju na praktičnu nastavu kod poslovnog subjekta u skladu s najboljim interesom učenika i poslovnog subjekta, uzimajući u obzir, ukoliko je moguće:
  - iskazane želje učenika da praktičnu nastavu obave kod određenog poslovnog subjekta;
  - odnos učenika prema obavezama u školi tokom realizacije praktične u prethodnim školskim godinama na osnovu mišljenja razrednog starješine i koordinatora praktične nastave;
  - utisak koordinatora praktične nastave o sposobnosti učenika, njegovoj spremnosti i želji da učestvuje u realizaciji praktične nastave kod određenog poslovnog subjekta;
  - uspjeh učenika iz prehodnih razreda;
  - vladanje učenika u prethodnim razredima;
  - raspoloživost prostornih kapaciteta poslovnog subjekta;
  - blizinu stanovanja učenika u odnosu na prostorije

- poslovnih subjekata u kojima bi se realizovala praktična nastava;
- ravnomjernu rodnu zastupljenost učenika kod svih poslovnih subjekata;
- iskazane interese poslovnog subjekta za određenim učenicima;
- ravnomjerno raspoređivanje učenika s odličnim, vrlo dobrim, dobrim i dovoljnim uspjehom kod svih poslovnih subjekata;
- posebne obrazovne potrebe učenika;
- druge okolnosti koje mogu biti od značaja za učenika i poslovnog subjekta

Članak 21.**(Sadržaj ugovora o izvođenju praktične nastave)**

- (1) Ugovor o izvođenju praktične nastave sadrži minimalno sljedeće elemente:
- podatke o ugovornim stranama;
  - obrazovni profil za koji se učenik školuje;
  - obveze i prava poslovnog subjekta;
  - početak i trajanje praktične nastave kod poslovnog subjekta;
  - prava i obveze učenika;
  - obaveza dostavljanja dokaza o sanitarnom pregledu za zanimanja za koje je navedeni pregled potreban
  - podatke o mentoru;
  - vrijeme provođenja praktične nastave učenika kod poslovnog subjekta;
  - visinu naknade za izvođenje praktične nastave, ukoliko poslovni subjekat isplaćuje naknadu u skladu sa [članom 15.](#) ovog pravilnika;
  - odredbu o odgovornosti za štetu učenika;
  - vrijeme trajanja ugovora;
  - razloge za prestanak važenja i raskid ugovora ;
  - obveze učenika i poslovnog subjekta u slučaju raskida ugovora;
  - način rješavanja eventualnih sporova;
  - datum i potpis ugovornih strana.
- (2) Škola je dužna da vodi evidenciju o ugovorima o izvođenju praktične nastave koji se zaključuju između poslovnog subjekta i učenika, sukladno uputstvu iz [članka 5b. tačka a\).](#)
- (3) Obrazac ugovora o izvođenju praktične nastave sastavni je dio ovog pravilnika.

V. – NAPREDOVANJE I OCJENJIVANJE**Članak 22.****(Napredovanje učenika)**

Napredovanje učenika tijekom izvođenja praktične nastave kod poslovnih subjekata kontinuirano prati mentor u suradnji sa koordinatorom.

Članak 23.**(Ocjenjivanje učenika)**

Ocjenjivanje učenika vrši se sukladno nastavnom planu i programu određenog obrazovnog profila, **ovom pravilniku i drugim** i važećim propisima iz oblasti srednje naobrazbe.

VI. – NADZOR**Članak 24.****(Nadzor)**

Nadzor nad provođenjem ovog pravilnika vrši Ministarstvo.

Inspekcijski nadzor nad provođenjem ovog pravilnika vrši nadležna inspekcija.

Članak 25.
(Stručni nadzor)

(1) Stručni nadzor nad provođenjem praktične nastave u školi vrši Pedagoški zavod sukladno Zakonu o srednjoj naobrazbi i odgoju.

(2) Škola kontinuirano prati način provođenja i nivo kvaliteta praktične nastave kod poslovnog subjekta u cilju provjere da li učenici usvajaju potrebna znanja i vještine.

(3) Praćenje nad organiziranjem i provođenjem praktične nastave, te radom mentora i/ili drugih odgovornih osoba kod poslovnih subjekata u cilju provjere da li učenici usvajaju potrebna znanja i vještine, vrši škola. Stručni nadzor iz stavka (2) ovog članka se odnosi na:

- a) praćenje primjene i realizacije nastavnog plana i programa, odnosno ciljeva i zadataka, sadržaja, obima, oblika, metoda i postupaka obrazovno-odgojnog rada,
- b) praćenje rada mentora i/ili drugih odgovornih osoba kod poslovnih subjekata,
- c) pružanje stručne pomoći mentoru i/ili drugoj odgovornoj osobi kod poslovnih subjekata u planiranju, programiranju i organiziranju praktične nastave,
- d) nadzor nad dokumentacijom i evidencijom vezano za praktičnu nastavu,
- e) kao i druga pitanja od značaja za provođenje praktične nastave kod poslovnog subjekta.

VII. - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 26.
(Donošenje akata)

- (1) Program iz člana 5a. tačka a) ovog pravilnika Pedagoški zavod dužan je donijeti najkasnije u roku od četiri mjeseca od dana početka primjene ovog pravilnika.
- (2) Javno-važeći program iz člana 5b. tačka b) ovog pravilnika Ministarstvo je, na prijedlog Pedagoškog zavoda, dužno donijeti u roku od četiri mjeseca od dana početka primjene ovog pravilnika.
- (3) Uputstvo iz člana 5b. tačka a) ovog pravilnika Ministarstvo je dužno donijeti najkasnije u roku od četiri mjeseca od dana početka primjene ovog pravilnika."

Član 26a.
(Prelazna rješenja)

- (1) U prelaznom periodu poslove mentora propisane ovim Pravilnikom moći će obavljati lice koje ne posjeduje dokaz o uspješno završenoj obuci za mentore iz člana 17. stav (1) tačka c), ukoliko ispunjava ostale uslove propisane odredbama člana 17. stav (1) ovog pravilnika.
- (2) U slučaju iz stava (1) ovog člana, za potrebe postupanja Komisije iz člana 10a. ovog pravilnika. smatrat će se da je ispunjen uslov predviđen članom 10. stav (2) tačka d) ovog pravilnika.
- (3) Poslove master mentora može obavljati i lice koje je završilo obuku i steklo certifikat za master trenera u organizaciji međunarodne organizacije koja ima potpisan sporazum/ memorandum s Ministarstvom.
- (4) Ministarstvo će rješenjem priznati obuke iz stava (3)

ovog člana provedene u periodu do sticanja uslova za provođenje prve obuke master mentora u skladu sa članom 17a. stav (2) ovog pravilnika.

Članak 27.
(Primjena pravilnika)

Ovaj pravilnik primjenjivat će se od početka školske 2024/2025. godine.

Članak 28.
(Stupanje na snagu)

Ovaj pravilnik stupa na snagu narednog dana od dana donošenja i objavit će se u „Službenim novinama Tuzlanskog kantona“, a primjenjuje se od Školske 2024/25. godine.

BOSNA I HERCEGOVINA
Federacija Bosne i Hercegovine
TUZLANSKI KANTON
Ministarstvo naobrazbe i znanosti

MINISTAR

Dr. sc. Ahmed Omerović, v.r.

Broj: 10/1-34-022463-1/24
Tuzla, 03.09.2024. godine